

UE
Proiect

L E G E
pentru modificarea unor acte normative
(privind procedura luării în custodie publică a străinilor)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune parțial (transpune art. 13 (3) și (4) și art. 15) Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 348 din 24 decembrie 2008 (CELEX: 32008L0115) și transpune parțial (transpune art. 9 (1) și art. 14 (1)) Regulamentul (UE) nr. 603/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale în scopul aplicării eficiente a Regulamentului (UE) nr. 604/2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid și privind cererile autorităților de aplicare a legii din statele membre și a Europol de comparare a datelor Eurodac în scopul asigurării respectării aplicării legii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011 de instituire a Agenției europene pentru gestionarea operațională a sistemelor informatice la scară largă, în spațiul de libertate, securitate și justiție (reformare), publicat în Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 180 din 29 iunie 2013 (CELEX: 32013R0603).

Art. I. – Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 179-181, art. 610), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3, după noțiunea „*îndepărtare*”, se introduce noțiunea „*cazare preventivă*” cu următorul cuprins:

„*cazare preventivă* – măsură de restrângere a libertății de mișcare de până la 72 ore, dispusă de autoritatea competentă pentru străini”;

2. La articolul 54 alineatul (1), enunțul al treilea va avea următorul cuprins: „Hotărârea primei instanțe este executorie, însă poate fi contestată cu apel la Curțile de apel.”

3. Se completează cu articolul 63¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 63¹.** Cazarea preventivă

(1) În cazul în care îndepărtarea imediată a străinului nu este posibilă și sunt întrunite condițiile privind luarea în custodie publică, autoritatea competentă pentru străini dispune cazarea preventivă a acestuia.

(2) Cazarea preventivă se dispune la Centrul de plasament temporar al străinilor sau într-o locație amenajată în acest scop, în cadrul sediilor subdiviziunilor teritoriale ale autorității competente pentru străini, până la încetarea motivelor care fac imposibilă îndepărtarea acestuia de pe teritoriul Republicii Moldova sau până la luarea în custodie publică, dar care nu poate depăși mai mult de 72 ore de la momentul restrângerii libertății de mișcare.

(3) Autoritatea competentă pentru străini aduce la cunoștință străinului, în termen de până la 3 ore de la momentul restrângerii libertății de mișcare, motivul cazării preventive, în prezența unui avocat ales sau numit din oficiu.

(4) Termenul de cazare preventivă se calculează din momentul restrângerii libertății de mișcare.

(5) Termenul aflării în cazare preventivă se include la calcularea perioadei cumulative de aflare în custodie publică.

(6) Străinii cazați în cadrul Centrului de plasament temporar al străinilor sau într-o locație amenajată în acest scop în cadrul sediilor subdiviziunilor teritoriale ale autorității competente pentru străini, ca urmare a dispunerii cazării preventive, au drepturile și obligațiile prevăzute la articolele 64 și 66.

4. Articolul 64 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 64.** Luarea în custodie publică

(1) Luarea în custodie publică este o măsură de restrângere a libertății de mișcare pe teritoriul Republicii Moldova, dispusă de instanța de judecată împotriva străinului care nu a executat decizia de returnare sau care nu a putut fi returnat în termenele prevăzute de legislație, care a trecut sau care a încercat să treacă ilegal frontiera de stat, care a intrat în țară în perioada de interdicție dispusă anterior, a cărei identitate nu a putut fi stabilită, care a fost declarat indezirabil, împotriva căruia a fost dispusă expulzarea sau dacă există riscul sustragerii acestuia.

(2) Luarea în custodie publică se dispune în condițiile legii, pentru o perioadă de până la 30 de zile. Perioada de prelungire a custodiei publice nu poate depăși 6 luni cumulativ. În cazul străinului declarat persoană indezirabilă, perioada de prelungire nu poate depăși 12 luni.

(3) Prelungirea duratei de luare în custodie publică se dispune în cazul în care străinul nu a putut fi îndepărtat de pe teritoriul Republicii Moldova în termenele stabilite.

(4) Străinii luați în custodie publică, precum și cei îndepărtați sub escortă sunt supuși, în termen de 24 de ore, înregistrării dactiloscopice și sunt fotografiați. În cazul copiilor, procedura înregistrării dactiloscopice și fotografierea acestora se face în prezența reprezentantului legal al copilului.

(5) Până la luarea în custodia publică, străinul are dreptul:

- a) să cunoască motivele înaintării cererii de luare în custodie publică;
- b) să fie asigurat, în cel mult 3 ore din momentul privării libertății de mișcare, cu un apărător ales sau cu un avocat din oficiu, în conformitate cu Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat;
- c) să aibă întrevederi cu apărătorul în condiții confidențiale, fără a fi limitate numărul și durata lor;
- d) să înainteze cereri;
- e) să fie asigurat cu interpret, la cerere, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba română;
- f) să aibă acces la examinare și asistență medicală.”

5. Articolul 64² va avea următorul cuprins:

„**Articolul 64².** Eliberarea străinului din custodie publică

(1) Străinul este eliberat din custodie publică, în baza unei decizii a autorității competente pentru străini, în următoarele cazuri:

- a) a expirat termenul de luare în custodie publică;
- b) au dispărut motivele de fapt și de drept, care au stat la baza emiterii încheierii de luare în custodie publică.

(2) În cazul în care străinul luat în custodie publică solicită azil, acesta nu se eliberează dacă cererea este examinată în procedură rapidă, conform prevederilor Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.

(3) Exercițarea căii de atac pe marginea deciziei de respingere a cererii de azil în procedura rapidă nu constituie temei de eliberare a străinului din custodie publică până la pronunțarea unei hotărâri irevocabile privind cererea sa de azil.”

6. Se completează cu Capitolul VII¹ cu următorul cuprins:

„Capitolul VII¹

PROCEDURA LUĂRII ÎN CUSTODIE PUBLICĂ

Articolul 71¹. Domeniul de aplicare

(1) Procedura luării în custodie publică este o procedură specială în cadrul căreia se examinează și se soluționează de către instanța judecătorească competentă luarea în custodie publică a străinului, în condițiile prevăzute de lege.

(2) Procedura de luarea în custodie publică/prelungirea duratei de luare în custodie publică a străinului se realizează conform prevederilor prezentei legi. Suplimentar, se aplică, corespunzător, prevederile Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 în măsura în care nu contravine prevederilor prezentei legi.

Articolul 71². Competența instanței judecătorești

(1) Cererea de luare în custodie publică se depune la judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul subdiviziunea teritorială a autorității competente pentru străini.

(2) Cererea de prelungire a custodiei publice se depune la judecătoria în a cărei rază teritorială se află Centrul de plasament temporar al străinilor al autorității competente pentru străini.

(3) Curțile de apel soluționează cererile de recurs împotriva încheierilor emise de judecătoria.

Articolul 71³. Cuprinsul cererii

(1) Cererea trebuie să fie motivată. Motivarea trebuie să cuprindă circumstanțele de fapt și de drept, durata și necesitatea luării în custodie publică, datele străinului. La cerere se anexează înscrisurile care confirmă motivele luării în custodie publică.

(2) Cererea de prelungire conține circumstanțele de fapt și de drept care justifică prelungirea custodiei publice.

Articolul 71⁴. Examinarea cererii

(1) Instanța de judecată competentă examinează cererea autorității competente pentru străini privind luarea în custodie publică a străinului în aceeași zi în care a fost depusă.

(2) Examinarea cererii se efectuează cu participarea reprezentantului autorității competente pentru străini, a străinului supus măsurii de luare în custodie publică și a avocatului său ales sau numit din oficiu, iar în cazul copiilor – și a reprezentantului legal al acestuia.

(3) Instanța de judecată competentă cercetează starea de fapt din oficiu, în baza tuturor probelor legal administrate.

(4) Străinului i se oferă posibilitatea de a-și expune punctul de vedere înainte de soluționarea cererii în fond. Audierea poate fi făcută verbal sau în scris.

(5) După ce examinează în fond cererea, instanța de judecată competentă emite o încheiere motivată, prin care admite sau respinge cererea.

(6) Cererea privind prelungirea duratei de luare în custodie publică se depune cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea termenului de luare în custodie publică. În acest caz, prevederile alineatelor (1) – (5) se aplică corespunzător. Luarea în custodie publică, precum și prelungirea duratei măsurii pot fi examinate prin intermediul videoconferinței, la cererea străinului, sau din oficiu.

Articolul 71⁵. Căile de atac

(1) Încheierile prevăzute la alineatele (5) – (6) ale articolului 71⁴, emise de către judecătoria competentă, se execută imediat, însă pot fi atacate cu recurs în termen de 5 zile. Recursul poate fi declarat în interesul străinului de către soțul/soția, unul dintre părinți sau copilul major al acestuia, dacă străinul se află în imposibilitatea să declare recursul.

(2) Cererea de recurs se examinează în decurs a 5 zile de la data repartizării. Participanților la proces li se comunică data, ora și locul ședinței.

Neprezentarea în ședința de judecată a participanților, a reprezentanților acestuia, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea recursului.

(3) Prevederile alineatului (3) al articolului 71⁴ se aplică corespunzător.”

7. Articolul 90¹ se completează cu textul „Regulamentul (UE) nr. 603/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale în scopul aplicării eficiente a Regulamentului (UE) nr. 604/2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid și privind cererile autorităților de aplicare a legii din statele membre și a Europol de comparare a datelor Eurodac în scopul asigurării respectării aplicării legii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011 de instituire a Agenției europene pentru gestionarea operațională a sistemelor informatice la scară largă, în spațiul de libertate, securitate și justiție (reformare), publicat în Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 180 din 29 iunie 2013 (CELEX: 32013R0603).”

Art. II. – Legea nr. 1549/2002 cu privire la înregistrarea dactiloscopică de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 14-17, art. 51), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 6, litera b) va avea următorul cuprins:

„b) persoane care nu dețin cetățenia Republicii Moldova sau care sunt apatrizi (în continuare – *străini*) care au solicitat azil pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, străini reținuți pentru trecerea ilegală a frontierei de stat, venind dintr-o țară străină sau care se află în situație de ședere ilegală pe teritoriul Republicii Moldova;”.

2. La articolul 7, litera d) se completează cu cuvintele „sau migrației ilegale”.

3. Articolul 10:

la alineatul (1):

punctul 7) va avea următorul cuprins:

„7) străinii care au solicitat azil pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova”;

se completează cu punctul 8) cu următorul cuprins:

„8) străinii luați în custodie publică pe teritoriul Republicii Moldova și plasați în Centrul de plasament temporar al străinilor al autorității competente pentru străini, precum și cei îndepărtați sub escortă în termen de 24 de ore;”.

4. La articolul 12 alineatul (1), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) persoanele indicate la art. 10 alin. (1) pct. 3) – 5), 7), 8) și alin. (2) se efectuează de către subdiviziunile specializate ale Ministerului Afacerilor Interne, inclusiv prin intermediul instituțiilor desemnate de către Guvern;”.

Art. III. – Alineatul (3) al articolului 439⁵ din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, se abrogă.

Art. IV. – Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va modifica actele sale normative în conformitate cu prevederile acesteia.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificare a unor acte normative
(privind procedura luării în custodie publică a străinilor)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative ce se referă la procedura de luare în custodie publică a străinilor (*Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, Codul Contravențional nr. 218/2008 și Legea nr. 1549/2002 cu privire la înregistrarea dactiloscopică de stat*) este elaborat de Ministerul Afacerilor Interne.

La elaborarea proiectului de lege a contribuit Grupul de lucru privind evaluarea cadrului normativ privind custodia publică. Din grupul de lucru au făcut parte reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Interne (*în continuare-MAI*), Inspectoratului General pentru Migrație (*în continuare-IGM*) și consultantul Centrului Internațional pentru Dezvoltarea Politicilor de Migrație (*în continuare-ICMPD*).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul de lege a fost elaborat în vederea realizării acțiunii 1.1.4 *Modificarea cadrului normativ privind custodia publică* a Planului de acțiuni privind implementarea Programului privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru 2022-2025.

În procesul de elaborare a proiectului de lege au fost luate în considerație recomandările Ministerului Justiției și a mediului academic, în vederea uniformizării cadrului normativ cu privire la luarea și prelungirea custodiei publice, competența instanțelor judecătorești, termenii de examinare a cererii privind luarea în custodie publică, garantarea drepturilor străinului care urmează a fi supus măsurii de luare în custodie, căile de atc etc.

Informații statistice:

Pe parcursul perioadei anului 2023 în privința a 133 de străini instanțele judecătorești au dispus măsura de luare în custodie publică cu plasarea în Centrul de plasament temporar al străinilor (CPTS), comparativ cu anii 2022 – 78 străini și 2021 – 73 străini.

În ce privește informația cu referire la aflarea în custodie a străinilor pe gen, în anul 2023, 121 au fost bărbați și 12 au fost femei. Cazuri cu plasarea minorilor care însoțesc străinul, n-au fost înregistrate.

Durata medie de cazare a străinilor pe parcursul anului 2023 a constituit 31 zile, în comparație cu anii 2022 – 33 zile și 2021 – 45 zile.

În urma dispunerii luării în custodie publică a străinilor, 71 % persoane au fost îndepărtate în perioada de până la 30 de zile (*a se vedea tabelul I*).

Tabelul 1. Durata de aflare a persoanelor în Centrul de plasament temporar al străinilor (date prezentate de către Inspectoratul General pentru Migrație).

Nr. de zile	Până la 30	Până la 60	Până la 90	Până la 120	Până la 150	Până la 180
Nr. străini	95	24	8	2	1	3

Procentul îndepărtării în anul 2023 constituie 79%, comparativ cu anii 2022 – 72% și 2021 – 74%. Toate măsurile de îndepărtare a străinilor au fost efectuate prin punctul de trecere a frontierei „Aeroportul Internațional Chișinău”.

Totodată, de către angajații IGM în perioada anului 2023 au fost asigurate 3 misiuni de escortă peste hotarele țării, 2 misiuni până în țara de tranzit (Turcia), a străinilor originari din Nigeria și Algeria și 1 misiune până în țara de origine, Georgia.

Obiectivul de bază al acestui proiect constă în crearea unui cadru normativ coerent prin excluderea lacunelor legislative și neconcordanțelor dintre normele Legii privind regimul străinilor și alte prevederi legale ce reglementează procedura de luare în custodie publică a străinilor.

Subiectul cu privire la reglementarea procedurii de luarea în custodie publică a fost abordat în Opinia Consultativă a Curții Supreme de Justiție nr.107 „*ce vizează procedura de luare în custodie publică/prelungire a duratei de luare în custodie publică a străinilor, în privința cărora a fost dispusă măsura returnării, expulzării sau care au fost declarați persoane indezirabile*”, cât și în Studiul tematic „*Respectarea drepturilor cetățenilor străini aflați în custodia publică*”.

În esență, reglementările propuse în proiectul de lege au ca scop:

- completarea Legii nr. 200/2010 cu noi noțiuni și reglementarea etapei de cazare preventivă până la luarea în custodie publică;
- completarea Legii nr. 200/2010 cu un nou capitol care stabilește exhaustiv procedura privind luarea în custodie publică a străinilor;
- uniformizarea prevederilor privind procedura de luarea în custodie publică;
- garanțiile procedurale în cazul luării străinului în custodie publică;
- ajustarea prevederilor legale privind procedura de prelungirea luării în custodie publică a străinilor;
- introducerea posibilității de participare în ședința de judecată a persoanelor plasate în custodie publică prin utilizarea aplicației de teleconferință;
- eficientizarea și uniformizarea procedurii de contestare a încheierilor privind plasarea sau prelungirea custodiei publice aplicate în privința străinilor;
- temeiurile de eliberare a străinilor din custodie publică;

Referindu-ne la modificările efectuate în cuprinsul Legii nr. 1549/2002 cu privire la înregistrarea dactiloscopică de stat, menționăm că actualmente,

având în vedere contextul regional actual, aceasta conține prevederi depășite privind categoriile de subiecți pasibili de înregistrare dactiloscopică, în special privind cetățenii străini sau apatrizii, care se află într-un raport juridic cu statul Republica Moldova.

Astfel, prin proiectul înaintat spre examinare, se propune extinderea categoriilor de persoane cărora le sunt preluate datele dactiloscopice, cu următoarele categorii:

- străini reținuți pentru trecerea ilegală a frontierei de stat venind dintr-o țară străină sau care se află în situație de ședere ilegală pe teritoriul Republicii Moldova.

Aceste modificări, se impun în contextul adoptării la 15 februarie 2024 a Legii nr. 28/2004 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, care la art. 32 prevede asigurarea preluării amprentelor digitale fiecărui solicitant de protecție internațională cu vârsta de cel puțin 14 ani, precum și a amprentelor digitale ale străinilor care au fost reținuți pentru trecerea ilegală a frontierei de stat venind dintr-o țară străină. Legea nr. 28/2004 va intra în vigoare la 06 ianuarie 2025.

La fel, În scopul combaterii migrației ilegale și a șederii ilegale a străinilor pe teritoriul Republicii Moldova, vor fi supuși înregistrării dactiloscopice obligatorii străinii luați în custodie publică pe teritoriul Republicii Moldova și plasați în Centrul de plasament temporar al străinilor al autorității competente pentru străini. Preluarea datelor dactiloscopice se va efectua din momentul luării străinului în custodie publică.

Proiectul presupune uniformizarea prevederilor Legii 1549/2002 cu prevederile cadrului normativ regulator de specialitate din domeniul azilului, având intenția de modificare a textului actual al Articolului 10, subpunctul 7) în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, care la art. 31, alin. (1), lit. j) și la art. 40 lit. i) obligă străinii care solicită azil pe teritoriul Republicii Moldova, precum și beneficiari ai protecției temporare să se supună înregistrării dactiloscopice.

Prin urmare, preluarea datelor dactiloscopice a acestor categorii de persoane reprezintă o etapă importantă pentru gestionarea și controlul proceselor migraționale și asigurarea ordinii publice și securității naționale, având în vedere obținerea statutului Republicii Moldova de țară candidat pentru aderarea la UE și angajamentele de aliniere a legislației naționale la actele UE.

În acest context, este de menționat că, la data de 14 mai 2024 a fost adoptat Pactul UE privind migrația, care aduce mai multe elemente novative privind gestionarea migrației și azilului. Noul Pact UE privind migrația, conține

reglementări specifice privind actualizarea bazei de date a UE privind amprentele digitale. Republica Moldova trebuie să se alinieze la prevederile Pactului European și să își ajusteze procedurile interne în contextul viitoarei aderări la UE și a viitoarei conexiuni cu Sistemele Informaționale și Baza de date a UE. În acest sens, pentru a se alinia prevederilor Pactului, este necesar extinderea bazei de date pentru a culege mai multe date și a include mai multe categorii de migranți, pentru a putea urmări mai bine deplasările ilegale și a monitoriza traseele solicitanților de azi.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Alinierea prevederilor proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (procedura privind luarea în custodie publică a străinilor) la legislația Uniunii Europene este realizată prin preluarea și aplicare reglementărilor din actele UE.

Prezentul proiect de lege transpune parțial:

- Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală;

- Regulamentul (UE) nr. 603/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale în scopul aplicării eficiente a Regulamentului (UE) nr. 604/2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid și privind cererile autorităților de aplicare a legii din statele membre și a Europol de comparare a datelor Eurodac în scopul asigurării respectării aplicării legii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011 de instituire a Agenției europene pentru gestionarea operațională a sistemelor informatice la scară largă, în spațiul de libertate, securitate și justiție (reformare).

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În vederea îmbunătățirii cadrului legal existent se propune modificarea unor norme din Legea 200/2010, a Codului contravențional nr. 218/2008 și Legii nr. 1549/2002 cu privire la înregistrarea dactiloscopică de stat. Prevederile proiectului sunt structurate în următoarele compartimente:

1. Cazarea preventivă.

Procesul de depistare, identificare și documentare a străinilor și ulterioara luarea în custodie publică, de regulă are loc într-un interval de timp, care în cazuri izolate poate ajunge la 72 de ore. De altfel, astfel de cazuri au fost semnalate în

practică, când străinii au fost ținuți ore în șir (nedocumentați) pe hol sau în birourile reprezentanților IGM fără a purcede la documentare sau în așteptarea disponibilității de înfățișare în fața instanței de judecată. În această perioadă, persoanele nu puteau părăsi oficiul autorității, dar nici nu erau privați de libertate în mod legal.¹

Chiar dacă acest interval de timp este redus ca durată, restricționare libertății de mișcare prin natura sa constituie privare de libertate și prin urmare străinul beneficiază de drepturile și garanțiile oferite de art. 5 și 3 din CEDO. Mai mult decât atât, Constituția RM, în art. 25 alin. (2) stabilește *inter alia* că „reținerea” este permisă numai în cazurile și în conformitate cu procedura prevăzută de lege.

În cazul privării de libertate, în temeiul art. 5 statului îi revine obligația pozitivă de a stabili garanții suficiente și eficiente în vederea protejării persoanei împotriva privării de libertate arbitrară, iar privarea de libertate a străinilor presupune și respectarea garanțiilor prevăzute de art. 3 al CEDO prin asigurarea detenției în spații adaptate în acest sens.

Circumstanțe similare au fost reflectate și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (*cauzele Shamsa c. Poloniei, Dougoz c. Greciei, Riad și Idiab c. Belgiei, Saki c. Greciei*)², iar reglementări privind privarea de libertate de scurtă durată, până la autorizarea ei de către instanță sau altă autoritatea competentă se regăsesc în legislația comparată a altor țări în materia de custodie publică a străinilor (Letonia, Lituania, Romania, Polonia, etc.).

Subsecvent, în scopul eliminării acestei lacune legislative și respectării garanțiilor prevăzute de ar. 5 și 3 din CEDO se propune completarea Legii nr. 200/2010 cu **art.63¹** „Cazarea preventivă” și art. 3 cu o nouă definiție „*cazare preventivă* – măsură de restrângere a libertății de mișcare de până la 72 ore, dispusă de autoritatea competentă pentru străini”.

2. Luarea în custodie publică.

Prin modificarea **art. 64 din Legea nr. 200/2010** și completarea Legii 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova cu **articolul 63¹** *cazarea preventivă* și **Capitolul VII¹** *procedura privind luarea în custodie publică*, se exclude interpretarea extensivă și aplicarea neuniformă a prevederilor legale privind procedura de luarea în custodie publică a străinilor.

Este important să reținem că procedurile de luare în custodie publică a străinilor trebuie să respecte drepturile fundamentale ale persoanei supuse măsurii coercitive, inclusiv dreptul la un proces corect, dreptul la asistență juridică și garantarea drepturilor procedurale.

¹ Studiu Tematic – Respectarea drepturilor cetățenilor străini aflați în custodie statului
https://cda.md/wp-content/uploads/2022/06/Studiul_Situatia_străinilor_FINAL.pdf, pag.50

² Fișă tematică – Migranți în detenție, https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Migrants_detention_ROM.pdf

Astfel, prin reglementarea expresă a procedurii conform căreia vor fi examinate în continuare demersurile IGM privind luarea în custodie publică, va fi eliminată practica neuniformă prin care unele demersuri erau examinate conform procedurii Codului contravențional nr. 218/2008, iar altele conform Codului Administrativ nr. 116/2018.

Or, actele emise de IGM poartă un caracter administrativ, iar demersul privind luarea în custodie publică, deși nu reprezintă un act administrativ individual, are drept scop dispunerea unei măsuri pentru asigurarea executării unui act administrativ.

Altfel spus, luarea în custodie publică constituie, în sine, niște operațiuni specifice post-decizionale subsecvente emiterii actului administrativ de returnare.

În același timp, conform prevederilor actuale procesul de aplicare a măsurii de asigurare expulzării este reglementat de **art. 439⁵ alin (3)** Cod contravențional nr. 218/2008, tot în baza acestui articol instanța de judecată poate decide și luarea în custodie publică.

Reglementarea instituției „custodiei publice” concomitent în proceduri diferite, pune în dificultate autoritățile care le aplică, afectează caracterul accesibil și previzibil al legii și prin consecință creează o situație de incompatibilitate cu necesitatea de a proteja persoana împotriva arbitrariului.

Prin urmare, abrogarea prevederilor **art. 439⁵ alin (3)** și reglementarea în mod exclusiv conform procedurii administrative a procesului de luare în custodie a străinilor va contribui la uniformizarea practicii judiciare în acest sens.

Suplimentar, prin introducerea prevederii ce ține de începerea curgerii termenului de plasare în custodie publică, se exclude interpretarea neuniformă și extensivă a modului de calcul a termenului de plasare în custodie și riscul detenției arbitrare.

Reieșind din cele expuse, introducerea noului Capitol cu privire la procedura de luare în custodie publică va asigura atât protejarea drepturilor individuale în timpul luării/prelungirii custodiei publice cât și va asigura un echilibru între nevoile de securitate și respectarea drepturilor fundamentale.

Garanțiile procedurale în cazul luării străinului în custodie publică sunt importante pentru a asigura respectarea drepturilor omului și a principiilor dreptului internațional în timpul procesului de restrângere a libertății de mișcare respectiv îndepărtarea ulterioară a acestuia sub escortă.

Autoritatea competentă pentru străini va aduce la cunoștință străinului motivele pentru care este restrâns de dreptul la libera circulație, drepturile sale în timpul aflării în custodie publică și a procedurilor ulterioare de îndepărtare a acestuia sub escortă.

Dreptul la asistență juridică va fi garantat. Străinul va avea dreptul să fie asigurat cu un avocat sau să i se acorde asistență juridică garantată de stat la solicitare.

3. Prelungirea luării în custodie publică.

Din perspectiva respectării drepturilor omului etapa de prelungire a detenției este abordată în mod special deoarece dacă la etapa inițială de plasare în custodie publică în fața instanței au fost prezentate anumite temeuri, la faza prelungirii reprezentanții IGM urmează să argumenteze în ce mod temeiurile inițiale sunt în continuare valabile. Mai mult decât atât, custodia publică prelungită pe o perioadă mai mare de 30 de zile presupune și argumentarea perspectivei reale de îndepărtare a străinului, astfel ca necesitate în custodia publică să fie în continuare legală.

Perioada de luare în custodie publică a străinului nu poate depăși un termen rezonabil, stabilit în funcție de complexitatea și ținând cont de obligația de celeritate și diligență în efectuare procedurilor de îndepărtare de pe teritoriul țării.

În acest sens, se propune ca custodia publică să fie prelungită pe un termen ce nu depășește 30 de zile, astfel fiind asigurat un control judiciar asupra detenției străinului conform cerințelor standardelor internaționale (*cauza S.K c. Rusiei*).

O altă intervenție în prevederile Legii privind regimul străinilor este dictată de necesitatea racordării cadrului normativ ce vizează procesul de luare în custodie publică în privința străinilor la anumite realități cu grad sporit de risc, precum și necesitatea preîntâmpinării riscului de răspândire a bolilor epidemice în mediul persoanelor plasate în Centrul de plasament temporar pentru străini (CPTS).

Astfel, pentru asigurarea participării în instanță de judecată a persoanelor plasate în CPTS este necesară asigurarea escorte la distanțe mari, fapt care implică cheltuieli majore. De asemenea, escortarea persoanelor plasate în CPTS la sediile instanțelor de judecată necesită implicarea unui număr mare de personal.

Escortarea persoanelor plasate în CPTS la sediul instanțelor de judecată este un proces deosebit de complex, reieșind din totalitatea procedurilor ce necesită a fi aplicate și riscurile înalte care persistă în acest sens.

Astfel, atât din practicile aplicate pe plan național, cât și din practicile altor state, rezultă că participarea persoanelor aflate în custodia statului în ședința de judecată, prin utilizarea sistemului de videoconferință, asigură o soluție optimă și corespunzătoare de organizare optimizată a procesului judiciar.

Recomandări în acest sens, cu privire la implementarea soluțiilor TIC au fost formulate și în rapoartele CPT (Raportul Consiliului pentru prevenirea torturii din 31.10.2022), alternative la escortarea persoanelor la instanța de judecată, inclusiv pentru evitarea contactului cu alte persoane.

În acest context, se propune ca prelungirea duratei de luare în custodie publică a străinului să poate fi examinată și în regim de videoconferință, cu acordul străinului.

La fel, proiectul urmărește și scopul de a spori și gradul de responsabilizare a IGM, prin completarea care stabilește în mod expres termeni de depunere a solicitării privind prelungirea custodiei publice.

Revizuirea periodică a custodiei publice va fi motivată prin cerere de către autoritatea competentă pentru străini, cu includere în aceasta a tuturor circumstanțelor de drept și de fapt privitor la justificarea prelungirii custodiei publice, la care instanța judecătorească urmează să cerceteze și examineze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate.

4. Contestarea măsurii de luarea în custodie publică.

În scopul asigurării accesului la o cale efectivă de atac și garantarea celerității procedurii de examinare a contestării încheierii de luare în custodie publică se propune uniformizarea procedurii de contestare. În acest sens, se propune ca încheierea privind luarea în custodie publică să fie contestată prin recurs la Curțile de Apel în termen de 5 zile.

Subsidiar, recursul va putea fi declarat în interesul străinului de către soțul/soția, unul din părinți sau copilul major al acestuia, dacă străinul se află în imposibilitatea să declare recursul.

Această modificare va asigura o aplicare uniformă a prevederilor legale pentru cazurile de luare în custodie publică, cât și rapiditatea necesară.

5. Eliberarea din custodie publică a străinilor.

Completarea dată va spori capacitatea de reziliență a autorității competente pentru străini din motiv că, actualmente este înregistrată o practică vicioasă prin care străinii aflându-se pe teritoriul Republicii Moldova în situație de ședere ilegală, în privința acestora fiind inițiată procedura de îndepărtare, în scopul eschivării de la măsura dată, intenționat abuzează de sistemul de azil.

Astfel, pe parcursul anului 2023 au fost luați în custodie publică 133 de străini, dintre care 30% au solicitat azil pe teritoriul țării, în acest context, resursele suportate vis-a-vis de plasarea acestora au fost epuizate ineficace și anume: asistență juridică garantată de stat, asistență medicală, serviciile de interpret/translator, cheltuielile de judecată, transport, cazare, hrană etc.

Prin urmare, se denotă ferm că străinii luați în custodie publică solicită azil strict pentru a întârzia procedura de îndepărtare, fapt care pune presiune pe sistemul național de azil care întârzie procesele pentru cei cu cereri legitime. Prin urmare, se impune necesitatea de a echilibra procedura în vederea respectării drepturilor solicitanților și prevenirea abuzului de procedură.

6. Preluarea datelor dactiloscopice a străinilor care au intrat ilegal sau se află în situație de ședere ilegală.

Preluarea datelor dactiloscopice a străinilor luați în custodie publică este o procedură esențială pentru gestionarea eficientă a migrației și asigurarea ordinii publice și securității naționale.

Colectarea amprentelor se va realiza cu ajutorul echipamentelor specializate pentru colectarea amprentelor digitale (scanere dactiloscopice electronice).

Datele dactiloscopice ale străinului vor fi preluate din momentul în care acesta este luat în custodie publică.

Astfel, prin modificările propuse la Legea nr. 1549/2002 cu privire la înregistrarea dactiloscopică de stat, se urmărește:

1) uniformizarea prevederilor Legii 1549/2002 cu prevederile cadrului normativ regulator de specialitate din domeniul azilului, având intenția de modificare a textului actual al articolului 10, subpunctul 7) în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova;

2) extinderea categoriilor de persoane cărora le sunt preluate datele dactiloscopice, din care fac parte străinii reținuți pentru trecerea ilegală a frontierei de stat venind dintr-o țară străină sau care se află în situație de ședere ilegală pe teritoriul Republicii Moldova.

3) instituirea obligativității înregistrării dactiloscopice a străinilor luați în custodie publică pe teritoriul Republicii Moldova și plasați în Centrul de plasament temporar al străinilor al autorității competente pentru străini precum și cei îndepărtați sub escortă în termen de 24 de ore.

Se propune ca data intrării în vigoare a proiectului de lege să fie peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Totodată, Guvernul în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile acesteia

5. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul nu are impact asupra bugetului public național, nu presupune cheltuieli bugetare suplimentare și se va realiza în limitele alocațiilor bugetare stabilite. Asigurarea drepturilor străinilor stipulate în proiect se va realiza din contul mijloacelor bugetare ale autorităților responsabile de segment. Cu referire la cazarea preventivă, element nou al proiectului, menționăm că aceasta este un loc special amenajat la Direcțiile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație și va fi realizată din contul mijloacelor bugetare preconizate, cât și cu suportul partenerilor de dezvoltare.

Echipamentele necesare pentru preluarea amprentelor vor fi procurate cu suportul partenerilor de dezvoltare.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

În urma adoptării proiectului de lege pentru modificarea Legii 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, a Codului contravențional nr. 218/2008 și Legii nr. 1549/2002 cu privire la înregistrarea dactiloscopică de stat, va fi necesar armonizarea următoarelor acte normative:

- Hotărârea Guvernului nr. 493/2011 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului de plasament temporar al străinilor;
- Hotărârea Guvernului nr. 1310/2003 despre aprobarea Regulamentului cu privire la obținerea, evidența, păstrarea, sistematizarea și utilizarea datelor dactiloscopice și Listei funcțiilor deținute de persoanele supuse înregistrării dactiloscopice obligatorii,
- Hotărârea Guvernului nr. 565/2007 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat "Registrul dactiloscopic".

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina-web oficială a Ministerului Afacerilor Interne www.mai.gov.md, la compartimentul „Transparența”, secțiunea „Consultări publice”, rubrica „Consultări publice” și pe pagina-web www.particip.gov.md.

Anunțul de inițiere a elaborării proiectului a fost plasat pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md și este disponibil la link-ul:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-de-guvern-cu-privire-la-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-procedura-luării-in-custodie-publica-a-strainilor/12452>

Subsecvent, proiectul actului normativ a fost înregistrat de către Cancelaria de Stat, fiindu-i atribuit numărul unic 534/MAI/2024 și prezentat în cadrul ședinței secretarilor generali la 24.06.2024. Proiectul a fost supus procedurii de avizare prin scrisoarea nr. 18-69-6959 din 24 iunie 2024, de către Cancelaria de Stat. În procesul de avizare, propunerile și obiecțiile autorităților au fost luate în considerare și se regăsesc în Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor).

Totodată, proiectul a fost plasat pentru consultări publice pe pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Interne www.mai.gov.md, la compartimentul Transparența, precum și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md și este disponibil la link-ul:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-de-guvern-cu-privire-la-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-procedura-luării-in-custodie-publica-a-strainilor/12452>

<p>8. Constatările expertizei anticorupție</p>
<p>Proiectul a fost supus expertizei anticorupție. Proiectul corespunde interesului public general deoarece va contribui la gestionarea și controlul proceselor de migrație, asigurarea ordinii publice și securității naționale în contextul realizării angajamentelor de aliniere a legislației naționale la actele Uniunii Europene.</p> <p>Propunerile și obiecțiile Centrului Național Anticorupție au fost luate în considerare și se regăsesc în sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor).</p>
<p>9. Constatările expertizei de compatibilitate</p>
<p>Proiectul legii a fost supus expertizei de compatibilitate în conformitate cu procedura stabilită în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018.</p> <p>Urmare a expertizei de compatibilitate realizate, s-a asigurat revizuirea proiectului, respectiv și a documentelor anexate prin prisma observațiilor enunțate în Declarația de compatibilitate nr.31/02-126-7433 din 05 iulie curent.</p>
<p>10. Constatările expertizei juridice</p>
<p>Proiectul a fost supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției în conformitate cu art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Propunerile și obiecțiile Ministerului Justiției au fost luate în considerare și se regăsesc în sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor).</p>
<p>11. Constatările altor expertize</p>
<p>Proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare de a fi efectuate în condițiile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>Acesta nu conține prevederi de reglementare cu impact asupra bugetului de stat sau a unor componente din cadrul acestuia, inclusiv prevederi privind reorganizări sau reforme structurale sau instituționale ale unor autorități ori ale instituțiilor publice sau prevederi de reglementare a activității de întreprinzător, astfel, nefiind necesară elaborarea analizei impactului în acest sens.</p>

Ministrul afacerilor interne

Adrian EFROS

Sinteza
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul Legii cu privire la modificarea unor acte normative
(privind procedura luării în custodie publică a străinilor)
(număr unic 534/MAI/2024)

Nr. d/o	Denumirea autorității, nr. avizului	Conținutul propunerilor și obiecțiilor	Notă asupra propunerilor și obiecțiilor
1.	Ministerul Afacerilor Externe Aviz nr. DI/3/041.1-6877 din 28 iunie 2024	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	S-a luat act.
2.	Ministerul Sănătății Aviz nr. 24/2592 din 02.07.2024	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	S-a luat act.
3.	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal Aviz nr. 04-01/2012 din 04.07.2024	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	S-a luat act.
4.	Serviciul de Informații și Securitate Aviz nr. E/7048 din 05.07.2024	La art. I pct. 6 din proiect, referitor la completarea cu art. 71 ⁵ alin. (1) solicităm completarea la a doua propoziții cu următoarea sintagmă,, ,dacă străinul se află în imposibilitatea să declare recursul.”, această completare va impune obligația soțului/soției, unul dintre părinți sau copilul minor al străinului să motiveze cererea de recurs referitor la condițiile care au dus la depunerea cererilor de către ei, or, în caz contrar vor fi posibile situații când rudele vor depune contestații contrar voinței străinului.	Se acceptă.
5.	Ministerul Muncii și	1. Întru aplicarea prevederilor art. 53 din Legea 100/2017 cu	1. S-a luat act.

	<p>Protecției Sociale Aviz nr. 08/3589 din 08.07.2024</p>	<p>privire la actele normative se recomandă asigurarea consecutivității numerotării articolelor în proiectul actului normativ.</p> <p>2. În contextul transpunerii parțiale a Directivei 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală; și a Regulamentului (UE) nr. 603/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale în scopul aplicării eficiente a Regulamentului (UE) nr. 604/2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid și privind cererile autorităților de aplicare a legii din statele membre și a Europol de comparare a datelor Eurodac în scopul asigurării respectării aplicării legii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011 de instituire a Agenției europene pentru gestionarea operațională a sistemelor informatice la scară largă, în spațiul de libertate, securitate și justiție (reformare) se propune includerea clauzei de armonizare în conformitate cu prevederile punctului 30 din Regulamentul privind armonizarea legislației</p>	<p>2. Se acceptă. S-au operat modificări în redacția propusă de Centrul de Armonizare a Legislației.</p>
--	--	---	---

		<p>Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene (în continuare Regulament), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018.</p> <p>3. La Art. I, la pct. 4 la prezentul proiect, alin. (4) la art. 64 va avea următorul cuprins: „(4) Străinii luați în custodie publică, precum și cei returnați sînt supuși, în termen de 24 de ore, înregistrării dactiloscopice și sînt fotografiați. În cazul copiilor procedura înregistrării dactiloscopice și fotografierea acestora se face în prezența reprezentantului legal al copilului.”.</p> <p>4. Totodată, Ministerul recomandă reformularea normei propuse la alin. 5 din Art. 1, de modificare a alin. (1), lit. b), art. 64² la Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, pentru a evita orice interpretare eronată sau neînțelegere a textului „au dispărut motivele de fapt și de drept”.</p> <p>5. În aceeași ordine de idei, menționăm că termenul de examinare a cererii vizat la alin. 6, Art. I din prezentul proiect, care aduce modificări la alin. (1) la art. 71⁴ din Legea nr. 200/2010, ar crea riscul nerespectării normei menționate. Prin urmare, se propune stabilirea unor termeni rezonabili pentru examinarea cererii sau substituirea textului „în aceeași zi în care a fost depusă” cu textul „în termen de cel târziu 1 zi lucrătoare de la data depunerii cererii”.</p>	<p>3. Se acceptă.</p> <p>4. Nu se acceptă. Litera b) al articolului 64² este considerat drept temei pentru eliberarea străinilor din custodie publică în baza încheierilor emise de către instanțele judecătorești, care sunt motivate în drept și în fapt. Astfel, în cazul în care străinului nu i se prelungește luarea în custodie publică acesta este eliberat imediat.</p> <p>5. Nu se acceptă. Cererea autorității competente pentru străini urmează să fie examinată în aceeași zi pentru a dispune măsură de luare în custodie publică, în scopul evitării riscului de neexecutare în termeni proximi a deciziei de returnare sub escortă a străinilor. Or, termenul de 1 zi lucrătoare poate să expire într-o zi nelucrătoare și atunci străinul nu va fi plasat în Centrul de Plasament Temporar al Străinilor. În scopul evitării unor asemenea situații a fost inclusă norma de „<u>cazare preventivă</u>” (articolul 63¹ din proiect).</p>
--	--	---	---

		<p>6. La alin. 6, Art. I, se propune completarea alin. (2) al art. 71⁴ din Legea nr. 200/2010 din proiect cu textul cu următorul cuprins: „ , iar în cazul copiilor – și a reprezentantului legal al acestuia.”.</p> <p>7. Totodată, la norma propusă în proiect, se propune ca la art. 71⁴ , alin. (4) din Legea nr. 200/2010, textul „a-și expune punctul de vedere” să se substituie cu textul „a beneficia de dreptul de apărare”.</p> <p>8. Se recomandă uniformizarea prevederilor propuse la alin. 4 din Art. 1 la prezentul proiect, potrivit căruia procedurii de dactiloscopie sunt supuși cetățenii străini luați în custodie publică, precum și cei care nu au executat decizia de returnare sau care nu au putut fi returnați, în timp ce în norma propusă la alin. 10 din Art. III, procedurii se supun cetățenilor luați în custodie publică și cei îndepărtați. Or potrivit noțiunii de îndepărtat, aceasta înseamnă executare a deciziei de returnare a străinului, respectiv transportul lui fizic în afara teritoriului Republicii Moldova.</p>	<p>6. Se acceptă.</p> <p>7. Nu se acceptă. Drepturile străinului luat în custodie publică sunt prevăzute la articolul 64 alin. (5) din proiect, unde se regăsește inclusiv și dreptul acestora la apărare.</p> <p>8. S-a luat act. Au fost operate modificări în urma avizului Ministerului Justiției.</p>
6.	<p>Ministerul Justiției Aviz nr. 04/1-6501 din 10.07.2024</p>	<p>1. Inițial, atragem atenția asupra numerotării incorecte a Articolelor, dar și a punctelor din cadrul proiectului de lege. Astfel, în cadrul fiecărui Articol din proiect, numerotarea punctelor va fi una distinctă.</p> <p>2. La indicarea sursei de publicare a actului normativ ce se propune a fi modificat se vor exclude cuvintele</p>	<p>1. S-a luat act. Au fost operate modificări.</p> <p>2. Se acceptă.</p>

	<p>„publicat în”, ca fiind excedente.</p> <p>La Art. I:</p> <p>3. La pct. 3, cuvântul „Legea” se va exclude ca fiind inutil, or, intenția generală de modificare a Legii nr. 200/2010, este expusă în debutul Art. I (obiecția este valabilă și pentru pct. 6).</p> <p>La pct. 4:</p> <p>4. În cuprinsul art. 64 alin. (2), pentru o mai bună claritate, după cuvintele „perioada de prelungire” se va completa cu textul „, , cumulativ, ”.</p> <p>5. La art. 64 alin. (5) lit. a), se recomandă completarea normei indicate cu cuvintele „înaintării cererii de luare în custodie publică”.</p> <p>6. Se consideră necesară revizuirea prevederii de la art. 64 alin. (5) lit. b) și expunerea acesteia după următoarea formulă: „b) să fie asigurat, în cel mult 3 ore din momentul privării libertății de mișcare, cu un apărător ales sau cu un avocat din oficiu în conformitate cu Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat;” Supletiv, consemnăm că, potrivit art. 20 lit. i) din Legea nr. 198/2007, se acordă asistență juridică calificată indiferent de nivelul veniturilor, străinilor, în procedurile cu privire la aplicarea sau prelungirea măsurii de plasare în custodie publică.</p> <p>7. În cuprinsul art. 64 alin. (5) lit. e), textul „în mod gratuit de un interpret, ” se va exclude ca fiind inutil, or, modalitatea de plată pentru serviciile prestate de interpreți</p>	<p>3. Se acceptă.</p> <p>4. Se acceptă.</p> <p>5. Se acceptă.</p> <p>6. Se acceptă.</p> <p>7. Se acceptă.</p>
--	--	--

	<p>este deja prevăzută în cadrul Legii nr. 264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției.</p> <p>La pct. 6:</p> <p>8. Din textul art. 71² alin. (3), cuvintele „judecătoriile teritoriale” se va substitui cu cuvântul „judecătorii”.</p> <p>9. La art. 71⁴ alin. (6) se consideră necesară revizuirea ultimului enunț și expunerea acestuia după cum urmează: „Luarea în custodie publică, precum și prelungirea duratei măsurii, poate fi examinată prin intermediul videoconferinței, la cererea străinului sau din oficiu.”. Cu referire la posibilitatea utilizării videoconferinței, atragem atenția că această soluție poate fi aplicată nu doar în cazul prelungirii custodiei publice, dar și în cazul dispunerii inițiale a acestei măsuri. Drept exemplu, poate servi situația străinului în privința căruia a fost deja dispusă măsura cazării preventive în vederea înaintării ulterioare a cererii de luare în custodie publică.</p> <p>La Art. III:</p> <p>10. La pct. 8, textul „textul „prevenirea și combaterea criminalității”” se va exclude ca fiind inutil, or, completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia.</p> <p>11. La pct. 9, se consideră necesară revizuirea cuprinsului acestuia și</p>	<p>8. Se acceptă.</p> <p>9. Se acceptă.</p> <p>10. Se acceptă.</p> <p>11. Se acceptă.</p>
--	---	---

expunerea după următoarea formulă:

„9. Articolul 10:

la alineatul (1): punctul 7) va avea următorul cuprins:

„7) străinii care au solicitat azil pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova;”

se completează cu punctul 8) cu următorul cuprins:

„8) străinii luați în custodie publică pe teritoriul Republicii Moldova și plasați în Centrul de plasament temporar al străinilor al autorității competente pentru străini și cei îndepărtați sub escortă în termen de 24 de ore;”

12. Subsidiar, cu referire la cuprinsul sbp. 8), se atestă că prevederile acestuia intră în contradicție cu prevederile art. 64 alin. (4) din proiect. Astfel, potrivit articolului prenotat, străinii luați în custodie publică, precum și cei returnați sunt supuși, în termen de 24 de ore, înregistrării dactiloscopice și sunt fotografiați. Menționăm că, returnarea unui străin nu are mereu loc prin îndepărtarea sub escortă, or, potrivit art. 58 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 200/2010, îndepărtarea sub escortă se aplică străinilor care nu au părăsit voluntar teritoriul Republicii Moldova la expirarea termenului acordat prin decizia de returnare prevăzut la art. 52 alin.(1). Respectiv, în cazul îndeplinirii voluntare a obligației de returnare în termenul prevăzut în acest scop în decizia de returnare,

12. Se acceptă.

Au fost operate modificări la art. 64 alin. (4).

		<p>îndepărtarea sub escortă nu va fi aplicată.</p> <p>Din aceste considerente, urmează a fi clarificat aspectul înregistrării dactiloscopice a străinilor returnați în raport cu străinii îndepărtați sub escortă urmare neexecutării voluntare a deciziei de returnare, or, prima categorie de străini reprezintă un cerc mai larg de subiecți în raport cu cea de-a doua categorie.</p>	
7.	<p>Procuratura Generală Aviz nr. 4-1d/24-306 din 09.07.2024</p>	<p>I. Cu referire la proiectul de <i>Lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura luării în custodie a străinilor)</i></p> <p><i>1.1. Art. I. - Legea nr:200/2010 privind regimul străinilor. In Republica Moldova.</i></p> <p>1. La pct.1 considerăm necesar de remarcat că, conform prevederilor art.63¹ alin.(1) "în cazul în care îndepărtarea imediată a străinului nu este posibilă și sunt întrunite condițiile privind luarea în custodie publică, autoritatea competentă pentru străini dispune cazarea preventivă a acestuia".</p> <p>În contextul prevederilor citate, cât și conform notei de argumentare, cazarea preventivă reprezintă o măsură anterioară a măsurii de luare în custodie publică, care constituie restrângerea libertății de mișcare a străinilor de până la 48 ore necesară pentru procesul de depistare, identificare, documentare a acestora în vederea luării în custodia publică.</p> <p>În această ordine de idei, pornind de la faptul că, cazarea preventivă reprezintă restricționarea libertății de</p>	<p>1. Se acceptă. S-au operat modificări la articolul 63¹ alin. (6).</p>

mişcare și prin natura sa constituie privare de libertate, considerăm judicios luarea în considerare a statuărilor Curții Europene a Drepturilor Omului, care s-a expus privind principiile referitoare la drepturile persoanelor private de libertate, persoanelor ținute în săli de așteptare sau spații similare destinate a fi utilizate pentru scurte perioade de timp, secții de poliție și centre de detenție a imigranților.

Subsidiar, este de menționat că, Curtea a statuat: "Deși statele membre sunt autorizate să plaseze în detenție potențiali imigranți, în temeiul „dreptului lor incontestabil de a controla [...] intrarea și șederea străinilor pe teritoriul lor, acest drept trebuie să fie exercitat în conformitate cu Convenția [Mahdid și Haddar împotriva Austriei, nr. 74762/01, 8 decembrie 2005; Kanagaratnam și alții împotriva Belgiei, nr. 15297/09, pct. 80, 13 decembrie 2011; Sharifi și alții împotriva Italiei și Greciei, nr. 16643/09, pct. 188, 21 octombrie 2014].”

În această ordine de idei, considerăm judicios de a propune completarea art.63¹ cu prevederile, care ar stipula drepturile străinului supus măsurii de cazare preventivă, în corespundere cu statuările înaltei Curți.

2. În contextul modificărilor propuse la art.3 și art. 63¹alin.(2) considerăm necesar de menționat prevederile art.25 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova, conform cărora

2. Se acceptă.

reținerea unei persoane nu poate depăși 72 ore.

Astfel, în vederea excluderii unor încălcări ale prevederilor art.5 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și în scopul stabilirii unor garanții constituționale suficiente și eficiente întru protejarea persoanei de privare arbitrară de libertate, opinăm pentru modificarea termenului stabilit de 48 ore al cazării preventive, stipulat la art.3 și art.63¹alin.(2) din proiectul de lege supus avizării cu termenul "de până la 72 ore".

3. Potrivit modificărilor propuse la alin.(3) art.63¹ "autoritatea competentă pentru străini aduce la cunoștință străinului în termen de până la 3 ore, de la momentul restrângerii libertății de mișcare, motivul reținerii". Cu referire la modificările menționate sunt relevante prevederile art.25 alin.(5) din Constituția Republicii Moldova, potrivit cărora motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință persoanei reținute numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu. Subsecvent, sunt necesar de a fi luate în considerare Orientările Agenției ONU privind Refugiații (UNHCR), care menționează în mod expres că, accesul la avocat a străinului privat de libertate este o garanție suplimentară³. Pe cale de consecință, în vederea asigurării respectării drepturilor constituționale ale persoanei supuse măsurii de cazare preventivă, propunem completarea art.63¹ alin.(3) din proiectul supus avizării cu

3. Se acceptă.

Norma alin. (3) al art.63¹ a fost completată.

	<p>prevederile, care ar reglementa aducerea la cunoștință a străinului motivul cazării preventive în prezența unui avocat ales sau numit din oficiu.</p> <p>4. Luând în considerare argumentele invocate supra, propunem ca alin.(5) art.64 să fie redat în următoarea formulă: ”(5) La luarea în custodia publică străinul are dreptul:</p> <p>a) să cunoască motivele luării în custodia publică;</p> <p>b) să beneficieze de asistența unui apărător ales de el, iar dacă nu are mijloace de a plăti apărătorul, să fie asistat în mod gratuit de către un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat;</p> <p>c) la întrevederi cu apărătorul său în condiții confidențiale, fără a se limita numărul și durata lor;</p> <p>d) să înainteze cereri;</p> <p>e) să aibă acces la examinare și la asistență medicală gratuită sau pe contropriu;</p> <p>f) la cerere să fie asigurat în mod gratuit cu un interpret în cazul în care nu posedă sau nu vorbește limba română”.</p> <p>5. În vederea asigurării respectării drepturilor constituționale ale persoanei supuse măsurii de cazare preventivă, stipulate în art.25 alin.(5) din Constituția Republicii Moldova, propunem completarea art.71⁴ alin.(2) din proiectul supus avizării cu prevederile, care ar reglementa examinarea de către instanța de judecată a cererii depuse de autoritatea competentă pentru străini privind luarea în custodie</p>	<p>4. Se acceptă. Norma alin. (5) al art. 64 a fost completată cu luarea în considerare a recomandărilor Ministerului Justiției expuse în aviz.</p> <p>5. Se acceptă.</p>
--	--	--

		<p>publică a străinului în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.</p> <p>1.2. Art.III —Legea nr. 1549/2002 cu privire la înregistrarea dactiloscopică de stat</p> <p>6. La pct.7 cu referire la art.6 litera b), în vederea coroborării prevederilor proiectului supus avizării cu prevederile Legii nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, propunem sintagma ”cetățeni străini sau apatrizii,, să fie substituită cu sintagma ”persoane care nu deține cetățenia Republicii Moldova sau care sunt apatrizi ”.</p> <p>7. Cu titlu de notă adițională, subliniem necesitatea revizuirii proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura luării în custodie a străinilor) sub aspectul numerotării articolelor.</p>	<p>6. Se acceptă.</p> <p>7. S-a luat act.</p>
<p>8.</p>	<p>Centrul de Armonizare a Legislației Aviz nr. 31/02-126-7433 din 05.07.2024</p>	<p>1. a) Obiecții privind clauza de armonizare</p> <p>Ținând cont de prevederile art. 31 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și pct. 30 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 (în continuare Regulament), clauza de armonizare a proiectului național urmează a fi expusă după clauza de adoptare în următoarea redacție:</p> <p>”Prezenta lege transpune parțial (transpune art. 13 (3) și (4) și art. 15) Directiva 2008/115/CE a Parlamentului</p>	<p>1. S-a luat act. Au fost operate modificări.</p>

European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 348 din 24 decembrie 2008 (CELEX: 32008L0115) și transpune parțial (transpune art. 9 (1) și art. 14 (1)) Regulamentul (UE) nr. 603/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale în scopul aplicării eficiente a Regulamentului (UE) nr. 604/2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid și privind cererile autorităților de aplicare a legii din statele membre și a Europol de comparare a datelor Eurodac în scopul asigurării respectării aplicării legii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011 de instituire a Agenției europene pentru gestionarea operațională a sistemelor informatice la scară largă, în spațiul de libertate, securitate și justiție (reformare), publicat în Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 180 din 29 iunie 2013 (CELEX: 32013R0603).”

2. Observații de compatibilitate cu Directiva 2008/115/CE

2. S-a luat act.

	<p>Proiectul național, prin completarea Legii nr. 200/2010 cu art. 63¹, introduce conceptul de cazare prealabilă care se aplică străinului a cărui îndepărtare imediată nu este posibilă și acesta întrunește condițiile privind luarea în custodie publică, care nu poate depăși mai mult de 48 de ore de la momentul restrângerii libertății de mișcare. Menționăm că, actul UE nu distinge în mod separat acest concept, reglementând doar pe cel de custodie publică. Totodată, potrivit art. 16 și 17 din actul UE, custodie publică implică în general și cazarea în centre specializate de cazare sau, dacă nu este posibilă, în cadrul unui penitenciar separat de deținuții obișnuiți. Astfel, potrivit esenței actului UE, în speță, art. 15 (5) și (6), durata cazării preventive ca parte componentă a custodiei publice nu poate depăși 6 luni și ca excepție 12 luni. Proiectul național reglementează cazarea preventivă ca o fază anterioară custodiei publice, ce presupune cazare pînă la 48 h. Totodată, potrivit art. 65 din Legea nr. 200/2010, custodia publică implică la fel cazarea/plasarea în Centrul de plasament temporar al străinilor.</p> <p>3. De asemenea, clauza de armonizare existentă a Legii nr. 200/2010, în ceea ce privește gradul de transpunere a Directivei 2008/115/CE, se va completa și cu referința la art. 13 (4) și (5) și art. 15 din aceasta.</p> <p>4. b) Obiecții privind Tabelele de concordanță la Directiva</p>	<p>Cazarea preventivă este o măsură dispusă de o autoritate administrativă printr-un act administrativ, la caz, Dispoziția de cazare preventivă emisă de Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) care urmează a fi supusă controlului judiciar într-un termen de pînă la 72 de ore, ceea ce reprezintă și face parte din măsura de restrîngere a libertății de mișcare pe teritoriul Republicii Moldova, în scopul îndepărtării sub escortă a străinilor. În acest sens, pe parcursul perioadei de aflare a străinului în cazare preventivă (în locurile special amenajate a sediilor teritoriale ale IGM sau Centrul de plasament temporar a străinilor) acesta urmează să fie adus în fața instanței de judecată într-un termen foarte restrîns, la caz fiind de pînă la 72 de ore de la momentul restrângerii libertății de mișcare. Subsidiar, instanța de judecată se va pronunța prin încheiere pe marginea legalității măsurii de restrîngere a libertății de mișcare cu includerea acestui termen la calcularea perioadei cumulative de aflare în custodie publică.</p> <p>Totodată, se propune a se vedea recomandările din avizul Procuraturii Genrale, cu privire la termenul de aflare în cazare preventivă.</p> <p>3. S-a luat act. Au fost operate modificări.</p> <p>4. S-a luat act. Au fost operate modificări.</p>
--	--	--

		<p>2008/115/CE și Regulamentul (UE) 603/2013</p> <p>În compartimentul 6 ale tabelelor de concordanță urmează a fi revizuit gradul de compatibilitate indicat pentru fiecare articol, or pct. 35 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin HG nr. 1171/2018 indică calificativele care sunt utilizate în Tabel de concordanță pentru a identifica gradul de compatibilitate. Astfel, va fi înlocuit calificativul “transpus” cu calificativul “compatibil” sau “parțial compatibil”, iar pentru prevederile care nu sunt aplicabile pentru Republica Moldova se va indica calificativul “Norme UE neaplicabile”.</p> <p>5. De asemenea, ținem că menționăm că, potrivit art. 31, alin. (2) din Legea nr. 100/2017 și pct. 12 (4) din HG nr. 1171/2018, proiectul de act normativ care are ca scop armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, este marcat cu sigla „UE”, în conformitate cu Anexa nr. 1 din HG menționată supra.</p> <p>Concluzii</p> <p>6. Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, se va asigura revizuirea proiectului național și documentelor anexate prin prisma observațiilor enunțate în prezenta Declarație de compatibilitate.</p>	<p>5. S-a luat act. Au fost operate modificări.</p> <p>6. S-a luat act.</p>
<p>9.</p>	<p>Consiliul Superior al Magistraturii</p>	<p>Comunică lipsa de obiecții și propuneri</p>	<p>S-a luat act.</p>

	<p>Aviz nr. 2019 din 10.07.2024</p>		
<p>10.</p>	<p>Centrul Național Anticorupție Expertiza nr. ELO24/9857 din 24.07.2024</p>	<p>1. La art.I pct.4 din proiect privind expunerea în redacție nouă a art.64 din Legea nr.200/2010 „[...] 5) Până la luarea în custodia publică străinul are dreptul: [...] f) să aibă acces la examinare și la asistență medicală gratuită sau pe cont propriu.”</p> <p>Obiecție: Articolul 54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017 stabilește că la elaborarea textului proiectului de act normativ: „conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc [...]”. Atât din conținutul normei analizate, cât și din conținutul proiectului, este neclar când, în ce condiții sau care entitate și în baza căror criterii decide dacă străinul va avea dreptul la examinare și asistență medicală gratuită (din contul bugetului Republicii Moldova), sau o va face pe cont propriu. Formulările lingvistice acordă posibilități de aplicare a normei în interpretarea preferată, în dependență de interesul responsabililor de implementare și/sau de control. Totodată, menționăm că reglementarea insuficientă sau ambiguă a procedurilor administrative duce la apariția discreției periculoase a agentului public responsabil de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor sale interese, contrare interesului public.</p> <p>2. În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite</p>	<p>1. Se acceptă Textul „gratuită sau pe cont propriu” a fost exclus.</p> <p>2. Nu se acceptă. Prin procesul-verbal nr. 35 din 24.06.2024 al ședinței secretarilor generali a fost aprobat</p>

	<p>de „nota de fundamentare care cuprinde: a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ; b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ; c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse; d) analiza impactului de reglementare; e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE; f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ; h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent; i) măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ.”</p> <p>Nota de argumentare urmează a fi revizuită prin prisma cerințelor prevederilor Legii nr.100/2017 (ajustate prin Legea nr. 49 din 21 martie 2024).</p> <p>În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota de fundamentare care cuprinde: a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ; b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ; c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse; d) analiza impactului de reglementare; e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE; f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ; h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent; i) măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ.”</p>	<p>proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura luării în custodie publică a străinilor) cu atribuirea numărului unic de înregistrare 534/MAI/2024, până la data intrării în vigoare a Legii nr. 49/2024 pentru modificarea unor acte normative (procesul de elaborare și promovare a proiectelor actelor normative). Prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 18-78-7372 din 04.07.2024 adresată ministerelor și altor autorități pe marginea modificărilor operate prin Legea nr. 49/2024, se indică că proiectele anunțate/transmise în avizare conform procedurilor de legiferare aplicate până la data de 5 iulie 2024 vor fi promovate și prezentate spre examinare Guvernului în conformitate cu respectivele proceduri, dar nu mai târziu de 31 ianuarie 2025.</p>
--	--	--

Nr. d/o	Denumirea autorității, nr. avizului	Conținutul propunerilor și obiecțiilor	Notă asupra propunerilor și obiecțiilor
		Nota de argumentare urmează a fi revizuită prin prisma cerințelor prevederilor Legii nr.100/2017 (ajustate prin Legea nr. 49 din 21 martie 2024).	

Ministrul afacerilor interne

Adrian EFROS